

Prenumerationspris: 1/1 år Ekr. 2:— 1/2 " " 1:— 1/4 " " 0:50	Utgivare: Svenska Folkförbundet. Redaktör: N. Blees, Rütli 3, Tallinn. Utkommer varannan vecka	Pren. pris till utlandet: 1/1 år Ekr. 3:— 1/2 " " 1:50 1/4 " " 0:75
---	--	--

Estlands inrepolitiska kamp.

Under det man i Kustbon ivrigt diskuterar en hel mängd vackra principfrågor på en gång: "6-eller 4-klassig folkskola", näringsfrågor, framförallt "koncentrering av kulturarbetet" o.s.v. — önskingar, vilkas lösning tyvärr knappast kan tänkas komma utifrån eller i en handvändning (lösningsen måste nog överlåtas åt tiden, som gör visserligen ett långsamt men desto säkrare arbete jämsides med den naturliga utvecklingen i övrigt), såvida icke den av estlandssvenskar bebodda fattiga kuststräckan genom en naturkatastrof förflyttas till ett "guldland" — utkämpas här i vårt land i statens inrepolitiska liv en fruktansvärd kamp om något, som vi skulle kunna kalla "det gamla" och "det nya", emellan de ända hitintills maktbävande å ena sidan och frihetskriegerna eller ivrarna för den nya grundlagen å andra sidan. Det förestående presidentvalet blir utslagsgivande och den avgörande slutkampen i den oerhört hårda om än oblodiga striden. De större dagstidningarna kämpa ursinnigt för sina presidentkandidater: Konstantin Päts, J. Laidoner och A. Rei. Man försöker att till vilket pris som helst åtminstone uppnå en röstesiffra, som sammanlagt för alla tre kandidater skulle överväga frontmännens och deras anhängares röster för den av dem uppställda presidentkandidaten Andres Larka. I så fall skulle valet icke bli giltigt vid första omröstningen. Men alla

varningar och spådomar om kommande diktaturvälde till trots synes massan åtminstone i huvudstaden glida över till general Larka. Frihetskriegernas organ "Võitlus", som sprides allt mer och mer och i allt vidare kretsar, tycks mera tilltala allmänheten än "Päeva-leht" och "Vaba Maa". — Varje presidentkandidat måste rekommenderas av minst 10.000 medborgare. Den 5 dennes började man överallt samla underskrifter för kandidaterna, och genast första dagens resultat visade, att de andra kandidaterna på långt när icke kunde konkurrera med general Larka. Men så får man också ta med i beräkningen, att det då råkade vara A. Larkas födelsedag — han fyllde 55 år. Resultatet var dock för överraskande — Larka erhöll första dagen över 15.000 underskrifter, Laidoner mindre än 2000, K.Päts mindre än 1000 och A. Rei cirka 450. Nu kan visserligen mycket ännu ändras, ty underskrifter samlas ända till den 27 dennes, och vid själva valet den 23 april kunna andra vindar blåsa, men tills vidare synes stämningen avgjort vara för frihetskriegerna — åtminstone i huvudstaden går man dit massan går. Råkade man den 5 ds någon bekant på gatan, så kunde följande

Svenska firmor

som driva export på Estland böra annonsera i och prenumerera på Kustbon, ty Estlands svenska befolkning köper helst svenska varor.

samtal uppstå: Nå, har du varit och lämnat din underskrift? — Jag var redan tidigt i morse. — Till vem? — Dit alla gick — därvid pekade den svarande på den stora kön, som tåligt väntade på att i tur och ordning få skänka sin underskrift för Larkas kandidatur. Med grämlse måste man åse, att medborgarne alldeles för lätt glömma rikets första medborgare Konstantin Päts stora statsmannaförtjänster. Han som skapat republiken Estland och som alltid måste fram, då allvarlig fara är å färde och alla andra misslyckas.

Huru böra svenskarna förhålla sig till riksdagsvalet, som komma kort efter presidentvalet? Naturligtvis följa massan, det är klokast och säkrast. Svenska Folkförbundets kandidat Karl Boman står på Frihetskriegernas Förbunds vallistor som första man i en ruta i Viks-Ösels valkrets. I samma valkrets kandidera även andra

Alla slags upplysningar om Estland lämnas Kustbons prenumeranter och annonsörer genom Redaktionen.

svenskar på agrarpartiets och nybyggarnas listor, näml. Rudolf Timmerman, Ösel, herrar Ambros, H. Brus, J. Lilja och Boman (Gamby). Det gäller att söka fram namnen. Nuvarande riksdagsmannen M. Westerblom är uppställd i agrarpartiets rutor i Tallinn och Johannes Pöhl (Rågö) agrar-kristl. partiets rutor i Harrien. Det var en brokig samling, det gäller nu för de olika konkurrenterna att vässa svärdet och visa vad de kunna: Svenska folket skall väga herrarna på sin vågskål. Det skall bli intressant att se vem som väger mest. Den politiken — den politiken!

Mätte landet efter den inrepolitiska överansträngande kraftmätningen för längre tid få åtnjuta lugn och ro och mätte det förunnas oss att gå lyckligare tider till mötes.

Konstantin Päts

— "Landsens fader"

Estlands Gustav Wasa, Riksgrundaren, har nyligen fyllt 60 år. Bara 60?! utbrister man förvånad, ty så länge har hans namn levt på folkets läppar, att man tycker han borde vara mycket äldre. Men så har han också varit med från gryningens första timme, ja, man kunde gott säga, att han var det stål, som kom frihetens första gnista att blänka i naturen.

Likt Gustav Wasa har han jagats av fienden, har smakat fängelse och landsflykt. Likt Sveriges store folkhövding stod han en gång ensam i sin förtröstan, då allt tycktes hopplost. Kanske kan man kalla det tillfälle, då han fällde de bevingade orden: "Om allt annat sviker ta vi själva gevären och kämpa till sista man på Laksberget" den estniska frihetens födelseminut.

Konstantin Päts orubbliga tillförsikt i denna stund blev den hållfasta hörnstenen i den estniska fristatens grund. Hade Konstantin Päts svikit i den stunden, hade de estniska patrioterna troligen aldrig fått se sin dröm förverkligad.

Åtta gånger har folkets förtroende fört Konstantin Päts till Statsäldstens post. Hans per-

son har blivit den lysande tråd, som löper genom Estlands väv. Ingen har såsom han bidragit till att ge riket den tradition, utan vilken staten aldrig kan bli levande personlighet. Ingen estnisk statsman har likt det nuvarande rikshuvudet utåt blivit representativ för riket. Utlandet har under dessa år vant sig att i honom se riksgrundaren, riksskärmararen. Det har varit en lycka för den unga, ofullkomliga, i mycket ännu bristfälliga staten att få räkna med Konstantin Päts' på en gång hållfasta och smidiga karaktär, som normerande faktor under denna övergångstid.

Konstantin Päts har mycket av verklig folkhövding i sitt väsen, en stark enande kraft, som låter rikets olika stammar få hemkänsla inom gemensamma statens ram. Landets nuvarande statsöverhuvud är en verklig karl, som även under folklidelsens stormigaste dagar ej fruktat att klart och hörbart säga ut sitt manliga ord. Konstantin Päts, rikets grundare, är alltjämt en av sitt lands allra värdefullaste tillgångar — och kommer så att förbli så länge hans kraft är obruten. Var svensk i Estland har anledning att tacka honom för de gångna åren.

Konstantin Päts 60-årsdag bragte statschefen så omfattande hyllningar, att det blev en var klart att "landsens fader" är hans rätta titel.

"Teori och praktik."

Med anledning av artikeln med denna rubrik i förra numret skriver hr. M. Westerblom — med undantag av ett par icke direkt till frågan hörande korta utslutningar — följande:

"Under ovanstående rubrik har hr. C. Mothander i sista Kustbon nr. 4/5 av den 23 februari behandlat eller rättare sagt kritiserat planlösheten, som enligt hans utsaga förelåg och utgjorde ett kardinalfel i rikssvenska hjälparbetet härute.

Då hr. Mothander även förr skrivit i berörda frågor vill jag för undvikande av missförstånd komma med ett inlägg. Mig veterligt har Riksföreningen i Göteborg och Stockholms

Lokalförening av Riksföreningen i alla frågor rörande kulturarbetet härute vänt sig till Svenska Odlingens Vänner i Estland och där ett understöd kommit ifråga har varje enskit fall dryftats dessa föreningar emellan. Vill härmed ha sagt att det således ingalunda beror av brist på medvetenhet om förefintliga behov, ej heller i brist på god vilja som en eller annan plan ännu icke kunnat förverkligas.

Om däremot en gren av kulturarbetet härute, t. ex. det kyrkliga blivit mer tillgodosedd beror det helt och hållet på att kyrkligt intresserade föreningar och sammanslutningar i Sverige haft mer medel till förfogande än de övriga kulturföreningarna. Kyrkans kulturarbete härute har även haft sin stora betydelse i arbetet för svenskhetens bevarande och estlandssvenskarne erkänna med tacksamhet prästerskapets stora förtjänster såväl inom som utom kyrkan.

Jag vill icke bestrida önskvärdheten av att kulturarbetet borde få en livligare och intensivare frammarsch, än vad som hitintills varit fallet i svenskbygden. Men å andra sidan kan man ej heller säga att kulturarbetet i svenskbygden icke tål att jämföras med våra grannars. Folkskolorna, biblioteken och föreningsverksamheten äro säkert jämnstarka med esternas. Det kan ju hända att i en eller annan större ort bland esterna finnes folkbiograf, men i den stora övervägande delen av de större byarna i Estland söker man nog med ljus och lykta förgäves efter en sådan.

Skillnaden på jordbruket och svenskbygdens hem nu och för 15 år sedan är också märkbar. Överallt har nyodlingen och avdikningen lämnat goda resultat, och planer till ytterligare förbättringar föreligga och komma inom närmaste framtid att förverkligas. Att arbetet inom denna gren går långsamt har både sina nack- och fördelar. I de

300 st. äppleträdslantor

önskas köpa. Uppgift om sorter, storlek och partipris insändes till rektor för Birkas Folkhögskola per Hapsal.

trakter i Estland där nyodlingen och moderniseringen av jordbruket framskred med stormsteg ha senare närmare 50% av gårdarna gått under klubban. För sådana "framsteg" har svenskbygden skonats.

Instämmer med hr. Mothander att "estlandssvenskarnes problem är ett det praktiska livets problem", men bestrider att organisationer i Sverige, som hysa ett varmt intresse för vårt strävsamma verk härute, skulle stå främmande för dessa våra livsintressen. Riksföreningarna såväl som Svenska Odlingens Vänner i Estland ha aldrig behövt stå planlösa på grund av bristande kännedom om det praktiska livets problem men ofta nog på grund av bristande medel*.

Ovanstående inlägg av hr. Westerblom synes vid jämförelse med hr. Mothanders yttranden gå något vid sidan om saken, vilket torde bero på ett missförstånd. Förf. av "Teori och praktik" i nr. 4/5 har ju aldrig med ett ord berört Svenska Odlingens Vänner och Riksföreningens samarbete och har aldrig heller sökt bestrida att informationer icke lämnats eller begärts. Icke heller har hr. M. i sin artikel sökt bestrida "prästerskapets stora förtjänster inom och utom kyrkan". Dessa kommentarer äro därför ej på sin plats. Hr. M:s artikel utgör ej ett klander eller kritik för kritikens egen skull av Riksföreningen eller annan institution utan en rikssvensks syn på saken — ett framhållande av önskvärdheten av en ingående studie av härvarande förhållanden, och sådana frågor borde ju kunna tåla en diskussion t. o. m. i Kustbon — självfallet kunna åsikterna härvid vara olika. Vidare var det fråga om tanken på koncentration av arbetet för höjande av den svenska stammens ekonomiska liv — i vilken riktning ju även hr. Westerblom i princip instämmer.

Red.

Birkasvännernas vinterfest
försiggår den 11. mars å Birkas
Folkhögskola med början kl. 1
e. m. Alla medlemmar önskas
välkomna. Styrelsen.

Vormsö.

På Estlands frihetsdag hade S.O.V:s Vormsöavdelning anordnat en fest i Kärrslätts rymliga bönehus.

Till festen infann sig riksdagsmannen M. Westerblom och höll festtalet. I sitt tal inflikade han personliga upplevelser och minnen från frihetskriget. Skildringar av personliga upplevelser äro alltid medryckande. De, som icke deltagit i kriget, fingo en inblick i krigets många fador samt krigarens tunga och sorgliga liv i de dunkla skyttegravarna.

I ett välformat tal framhöll prosten K. Nilsson frihetens välsignelser för ett land och den fria människans många förpliktelse samt den laglösa frihetens sorgliga följder.

Vormsö maskör och musik kör medverkade till att höja feststämningen med många vackra sång- och musiknummer, vilka mottogos av åhörarna med ihållande applåder. Pelle.

Den 16 februari hade Vormsö nya kommunalråd sitt första sammanträde. Viktigaste punkten på dagordningen var valet av kommunalstyrelse. Socialisterna hade bildat koalition med frihetskrigarna. Huru dessa framdeles komma att samarbeta med socialisterna, sina bittaste motståndare, får framtiden utvisa.

Koalitionen knakade i sina fogar redan vid dess första kraftmätning, vilket var det naturligaste.

Till kommunalordförande valdes Anders Kornblom (Kesk-saare), och till v.ordf. Anders Österberg (Kärrslätt-Saxby) och Johan Landman (vabs).

Nuckö.

Frihetsdagen högtidlighölls av Nuckö Ungdomsförening å Birkas Folkhögskola. Programets förra del ägnades minnet av Estlands befrielse ur sekelångt beroende och förtryck med hälsningstal av skolans rektor, varpå följde sång och deklamation av skolförest. A. Samberg, som kärnfullt och vackert framsade två dikter. Festföredraget hölls av lärarinnan Chr. Schotter, som gav en fyllig bild av det ärofulla minnet, som i J. Laido-

ners manligt burna öde har sin symbol.

Den senare delen av programmet upptogs av deklamation, ett teaterstycke "På skäret" samt folklekar. Rep.

Ett tack.

Hullo folkskola har haft glädjen mottaga över 250 värdefulla ungdoms- och sagoböcker, insamlade i Norrköping, Sverige, genom lokalavdelningen därstädes. Hjärtligt tack!

A. Nyman.
Skolans förest.

Teafton

hålls onsdagen den 14 mars kl. 6.30 e. m. å Riddaregat. 3 till förmån för svenska skolan.

Alla hjärtligt välkomna!

S. O. V:s i Reval syförening.

Musik-gudstjänst.

Söndagen den 11 mars kl. 6 e.m. hålls musik-gudstjänst i Revals svenska kyrka.

Programmet upptar bl. a. kör-sång, solosång, duett, violinsolo etc.

Inkomsten av kollekten och programförsäljningen tillfaller kapellbygget på Nargö.

Vi hoppas på ett livligt deltagande.

Inrikes.

Förre minister Kerem har utlämnats till domstol för att svara för brottsligt handlingssättiden sorgliga skeppskandalen, enligt riksdagens beslut. Mot övriga medlemmar av ministären Tönnison finns däremot ej tillräcklig grund för åtal.

Enligt grundlagen kan nämligen medlem av riksdagen ej ställas under kriminellt åtal utan riksdagens tillstånd. Herr Kerem, som är vald av mittelpartiet, har ej blivit uppställd till nyval.

Skeppshandelshistorien är ett hårt slag för Estland och måste — liksom kanske också andra av de gångna årens politiska skandaler — grundligt redas upp, men man får akta sig att ej gå för långt i sin iver att finna tillhyggen under valtidsens strider. Man skjuter lätt över målet och skadar landets

anseende genom att allt för kritiskt tvåla till sina politiska motståndare.

Socialdemokraterna ha uppställt Herr A. Rei som sin egen kandidat för det snart stundande presidentvalet. Det blir alltså 4 herrar som få slåss om rösterna i första valomgången.

Utländet.

Prins Sigvard av Sverige — kronprinsens andre son — följer i dagarna sin kusin Lennarts exempel och gifter sig i London med en enkel borgarflicka, Erika Patzek i Berlin. Prinsens fader och farfader vägrade sin välsignelse, men den blint förälskade prinsen — som utbildar sig till filmregissör i Berlin — tog sin Erika vid handen och skyndade till London där det är lätt att bli gift. Erikas föräldrar, som äro grönsakshandbare i större omfattning, lära ta giftermålet med större glädje. Prins Sigvard får avstå från sina furstliga rättigheter och blir rätt och slätt Herr Bernadotte. Ingen vecka utan uppskakande världshändelser!

Det attentat på en nationalsocialistisk ledare i Stockholm, varom vi förut berättat, har som polisen förmodade visat sig vara en svindel. Yng-

lingen har låtit en kamrat skjuta sig i armen. Det dumma tilltaget har mycket skadat den nationalsocialistiska rörelsen i Sverige.

Socialistupproret i Österrike, som nyligen nedslagits, har lett till att man har planer på att återupprätta monarkien, kanske i personalunion med Ungarn. Mussolini lär understöda saken. Detta är ett Italiens motdrag mot Hitlers Tyskland.

Stavisky-skandalen i Frankrike, som blev orsak till det stora upploppet i Paris, breder alltjämt ut sig. Den undersökningsdomare, som hade hand om utredningen har lockats i ett bakhåll och lönmördats. Man tror det är en hans förman som ordnat med mordet för att förhindra obehagliga upptäckter.

I det diktatoriskt styrda Jugoslavien har trafikministern beskyllts att ha förorsakat staten förluster till ett belopp av ett par hundra millioner kronor.

Den svenske politikern Carl Lindhagen har väckt förslag att svenska regeringen skall bidra till förverkligande av fördrag mellan Ryssland och samtliga Östersjöstater att icke angripa varandra samt om svensk medling i Finlands språkstrider.

Svensk-finska

S:t. Mikaelkyrka.

Musikgudstjänst söndagen den 11 mars kl. 6 e. m. Kollekt samt behållningen av programförsäljning till förmån för kapellbygget på Nargö.

Söndagsskola kl. 12.15. Passionspredikan fredagen d. 16 mars kl. 7 e. m. i församlingssalen.

Döpta: Elsa Ingrid Freiberg—Nargö.

Lysning: Richard Berg och Lovise Neufeld — Tallinn; Paul Stahl och Maria Berggrön — Rågö; Alfred Klement och Pauline Grönlund — Rågö.

HANSA

STOCKHOLM

Aktiekapital och reservfond
Kr. 6.000.000

FÖRSÄKRING

Avdelningskontor i Reval:
Jaani Tän. 11

A-B „EESTI AGA“

Tallinn, Ryssgatan 11-a. Tel. 441-33.

FABRIKATION:

av syr- och acetylengaser.

FÖRSÄLJNING

av svets-, skär- och lötbrännre, alla reservdelar samt diverse metaller och pulver därtill.

ACETYLÉNGAS, STRÅLKASTARE OCH SIGNALAPPARATER.

SKOLA FÖR SVETSARE.

ESTLANDS ZÄNDSTICKSMONOPOL
Tallinn, Frihetsplatsen 5. Tel. 427-91.